

POSLOVANJE UG „Uzus“ SARAJEVO
Udruženje nezavisnih muzičkih autora, izvođača, aranžera i javnih ličnosti
za period 2005 – 2010. godine

I. Pravna osnova

Institut za standarde, mjeriteljstvo i intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine (*pravni prethodnik Instituta za intelektualno vlasništvo BiH*) Rješenjem broj IP-5472/03-01SŽ od 30.7.2003. godine izdao je „Uzusu“ Sarajevo - Udruženju nezavisnih muzičkih autora, izvođača, aranžera i javnih ličnosti odobrenje za obavljanje djelatnosti ostvarivanja prava umjetnika izvođača, organizacija umjetnika izvođača ili drugog nosioca prava umjetnika izvođača na osnovi punomoći nosilaca prava (u daljnjem tekstu: Udruženje „Uzus“).

Udruženje „Uzus“ je upisano u Registar udruženja u Ministarstvu pravde BiH 4.6.2003. godine. Prema Statutu, ciljevi, odnosno djelatnost Udruženja su:

- *zaštita autorskih djela nezavisnih muzičkih autora, izvođača, aranžera i javnih ličnosti članova Udruženja,*
- *međusobna saradnja i razmjena iskustava članova iz okvira oblasti kojima se bave,*
- *praćenje rada na terenu, pružanje pravnih savjeta koji se odnose na realizaciju prava u skladu sa važećim zakonima koji reguliraju pojedine oblike stvaralaštva,*
- *edukacija mlađeg članstva,*
- *pružanje podrške pri organiziranju koncerata, te drugih javnih nastupa, saradnja sa drugim sličnim udruženjima, kao i institucijama u zemlji i inozemstvu, druge djelatnosti u skladu sa Statutom i aktima Udruženja.*

Ovlaštena lica Udruženja „Uzus“ su: Denis Murtić, predsjednik Skupštine, i Omar Mehmedbašić, predsjednik Upravnog odbora.

II. Statut i organizaciona pitanja

Prema Statutu, organi Udruženja su: Skupština Udruženja i Upravni odbor.

Skupština je najviši organ Udruženja i nju sačinjavaju svi članovi. Skupština se sastaje prema potrebi, a najmanje dva puta godišnje. Skupština Udruženja: donosi Statut, daje saglasnost na pravne radnje preduzete u postupku osnivanja Udruženja, usvaja finansijski plan, odnosno finansijski izvještaj za svaku godinu, usvaja plan i program rada, te završni račun Udruženja, usvaja izvještaj o radu Udruženja, kao i druge izvještaje koje pripremi Upravni odbor, odlučuje o udruživanju u saveze, pripajanju, razdvajanju, transformaciji, raspuštanju i prestanku rada i drugim statusnim promjenama Udruženja, bira i opoziva članove Upravnog i Nadzornog odbora i predsjednika Skupštine i odlučuje o svim drugim pitanjima koja nisu u nadležnosti drugog organa.

Upravni odbor djeluje kolektivno kao izvršni organ sa zadatkom da koordinira i organizira izvršenje dogovorenog programa rada i odlukâ Skupštine. Upravni odbor čini sedam članova koji se biraju iz redova članova Skupštine.

III. Stjecanje i raspolaganje imovinom Udruženja

Imovinu Udruženja čine: članarine, dobrovoljni prilozi i pokloni fizičkih i pravnih lica, sredstva dodijeljena iz budžeta, te drugi prihodi stečeni u skladu sa zakonom. Sredstva ostvarena na jedan od navedenih načina Udruženje raspoređuje i troši na osnovi usvojenog finansijskog plana. Konačna raspodjela vrši se na osnovi završnog računa. Upravni odbor vrši nadzor nad namjenskim trošenjem i raspolaganjem sredstvima Udruženja.

Finansijski izvještaj i izvještaj o radu Udruženja priprema Upravni odbor i podnosi ih Skupštini na usvajanje. Ovi izvještaji se podnose polugodišnje i godišnje. Skupština donosi finansijski izvještaj i izvještaj o radu.

IV. Izvještaj o poslovanju za period 2005 – 2010. godine

U postupku nadzora nad radom organizacija za kolektivno ostvarivanje prava Institut za intelektualno vlasništvo Bosne i Hercegovine uputio je poziv za dostavljanje izvještaja o vođenju poslova za period 2005 – 2010. godine, te naložio da se dostave:

- naznaka prava koje ostvaruje;
- kopije punomoći autora i udruženja autorâ koji su ovlastili Udruženje za ostvarivanje njihovih prava;
- kopije ugovora sa korisnicima prema godinama;
- ukupno ostvareni prihodi od korisnika iz BiH prema godinama;
- ukupno ostvareni prihodi iz inozemstva na osnovi ugovora o recipročnom predstavljanju;
- iznosi raspodijeljenih sredstava autorima i nosiocima prava prema godinama;
- iznosi raspodijeljenih sredstava autorima iz inozemstva putem inozemnih kolektivnih organizacija;
- iznosi sredstava za pokrivanje troškova rada Udruženja prema godinama;
- plan poslovanja Udruženja prema godinama;
- odluke nadležnog organa Udruženja o usvajanju plana poslovanja prema godinama;
- finansijski izvještaj koji je usvojio nadležni organ Udruženja prema godinama;
- revizorski izvještaj zajedno sa mišljenjem ovlaštenog revizora o pravilnosti poslovanja Udruženja i njihove usklađenosti sa zakonom, aktima Udruženja i ugovorima zaključenim sa trećim licima prema godinama;
- kopije sudskih i upravnih odluka u kojima je Udruženje bilo jedna od stranaka.

Radi dobijanja cjelovite informacije o sredstvima koja su uplaćivana kolektivnim organizacijama, Institut je od dijela korisnika (28 korisnika) dobio podatke o iznosima uplaćenih naknada za korištenje autorskih i srodnih prava od kojih je 20 korisnika navelo da su u izvještajnom periodu platili Udruženju „Uzus“ iznos od ukupno **252.900,43 KM**.

Izvještaj o poslovanju sa pratećom dokumentacijom zaprimljen je 12.2.2011. godine.

Uz izvještaj dostavljene su kopije ugovora sa korisnicima (119 radio i TV stanica) i **226** punomoći izvođača.

Imajući u vidu da nisu dostavljeni kompletni podaci od korisnika, nije bilo moguće izvršiti upoređivanje sa podacima koje je dostavilo Udruženje Uzus", te je izvještaj pripremljen samo na bazi podataka dobijenih od ovog udruženja.

V. Finansijsko poslovanje

Prema navodima u izvještaju, ukupna potraživanja Udruženja „Uzus“ u periodu od 2005. do 2010. godine iznosila su **3.164.209,85 KM** od čega je ostvareno ukupno **794.686,00 KM**, odnosno **25%**. Ukupni troškovi poslovanja Udruženja „Uzus“ iznose **586.861,00 KM**, odnosno **74%** u odnosu na ostvareni prihod u izvještajnom periodu. Raspodijeljena sredstva su iskazana u iznosu od **96.100,00 KM**, odnosno **12%** u odnosu na ukupan prihod.

Tabela 1. Prikaz finansijskog poslovanja UG „Uzus“

NAZIV KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE	GODINA	UKUPNA POTRAŽIVANJA	OSTVARENI PRIHOD	TROŠKOVI POSLOVANJA	%	RASPOREĐENA SREDSTVA	%	RAZLIKA (OSTVAREN OG PRIHODA NAD RASHODIMA)
UG „Uzus“ Sarajevo	2005.	95.269,49	78.270,00	75.896,00	97%			2.374,00
	2006.	220.229,00	95.773,00	85.567,00	89%	8.350,00	9%	1.856
	2007.	441.837,00	125.379,00	97.653,00	78%	9.000,00	7%	18.726
	2008.	643.190,00	165.479,00	102.246,00	62%	16.900,00	10%	46.333
	2009.	802.040,65	170.898,00	105.726,00	62%	17.400,00	10%	47.772
	2010.	961.643,71	158.887,00	119.773,00	75%	44.450,00	28%	-5.336
	Ukupno	3.164.209,85	794.686,00	586.861,00	74%	96.100,00	12%	111.725,00

Institut je 14.10.2011. godine uputio Udruženju „Uzus“ poziv da dopuni izvještaj u kojem je naložio da dostavi informaciju o tome kome je doznačena **razlika sredstava** između ostvarenog prihoda, troškova poslovanja i raspoređenih sredstava u iznosu od **111.725,00 KM**.

Udruženje „Uzus“ je 24.10.2011. godine dostavilo Institutu tražene podatke u kojima se navodi da se razlika sredstava u iznosu od **111.725,00 KM** odnosi na dio sredstava u iznosu od **55.787,32 KM** koja su ostala na računu „Uzusa“ (izvod broj 236 od ISP banke na 31.12.2010), a drugi dio sredstava u iznosu od **55.000,00 KM** je povučen sa računa i stavljen na blagajnu, a zatim ponovo vraćen na račun u julu 2011. godine, a sredstva u iznosu od **938,00 KM** iskorištena su za isplatu toplog obroka radnicima u januaru 2011. godine.

U izvještajnom periodu Udruženje „Uzus“ je, radi naplate svojih potraživanja, podnijelo tužbu protiv RTV „BN“ d.o.o. Bijeljina radi isplate duga u iznosu od **28.271,34 KM**. Sudski postupak je u toku. Udruženje „Uzus“ je sklopilo ugovor o vansudskoj nagodbi sa Alternativnom televizijom Banja Luka radi isplate duga u iznosu od **25.648,22 KM** (50% u novcu i 50% kompenzacijom).

U izvještaju se navodi da Udruženje „Uzus“ **nije vršilo raspodjelu sredstava autorima iz inozemstva** uz obrazloženje da je potpisalo bilateralne sporazume o saradnji sa inozemnim kolektivnim organizacijama (HUZIP Hrvatska, IPF Slovenija, STOART Poljska itd.), a sve po preporuci SCARP-a (krovne asocijacije udruženja koja se bave kolektivnom zaštitom prava umjetnika izvođača), koji su tipskog karaktera i u kojima je regulirano pitanje raspodjele sredstava autorima iz inozemstva. Sporazumom je direktno regulirano pitanje raspodjele sredstava autorima iz inozemstva na način da naknada naplaćena i distribuirana po osnovi Sporazuma o saradnji ostaje u zemlji u kojoj je naplaćena.

Uz izvještaj su dostavljene i sljedeće odluke:

- Odluka o usvajanju pregleda ukupno ostvarenih prihoda od korisnika iz BiH za period 2005-2010. godine;
- Odluka o usvajanju pregleda ukupno ostvarenih prihoda od korisnika iz inozemstva za period od 2005. do 2010. godine;
- Odluka o usvajanju pregleda ukupno raspodijeljenih sredstava autorima iz inozemstva putem inozemnih kolektivnih organizacija;
- Odluka o usvajanju pregleda ukupno raspodijeljenih sredstava autorima iz BiH za period od 2005. do 2010. godine;
- Odluka o usvajanju pregleda ukupnih sredstava za pokrivanje troškova rada Udruženja sa procentom u odnosu na ukupan prihod za period od 2005. do 2010. godine;
- Odluka o usvajanju pregleda Plana poslovanja Udruženja za period 2005-2010. godine;
- Odluka o usvajanju pregleda sudskih i upravnih odluka u kojima je Udruženje bilo jedna od stranaka.

Napomena: Sve navedene odluke su donesene na sjednici Skupštine Udruženja koja je održana **12.2.2011. godine** u Sarajevu.

Z a k l j u č a k

Analizom podataka dobijenih od Udruženja „Uzus“ konstatirano je sljedeće:

1. U dokumentima koje je Udruženje „Uzus“ dostavilo primjetna je nedosljednost u pogledu označavanja nosilaca prava koja „Uzus“ ostvaruje na kolektivan način. Naime, u pojedinim dokumentima spominju se umjetnici izvođači, a u drugim dokumentima se spominju autori muzičkih djela. Udruženje je od Instituta dobilo dozvolu za obavljanje djelatnosti kolektivnog ostvarivanja prava umjetnika izvođača, organizacija umjetnika izvođača ili drugih nosilaca prava umjetnika izvođača. U spisku lica koja su ovlastila Udruženje „Uzus“ za kolektivno ostvarivanje autorskih prava navedeni su umjetnici izvođači. S druge strane, u Rješenju Ministarstva pravde Bosne i Hercegovine o upisivanju u Registar udruženja navedeno je da su ciljevi, odnosno djelatnost Udruženja zaštita autorskih djela nezavisnih muzičkih autora (što se kaže i u punom nazivu Udruženja). Također, u dokumentima o finansijskom poslovanju navodi se da su ostvareni prihodi raspodijeljeni autorima, a ne umjetnicima izvođačima. Budući da Institut nema uvid u podatke o konkretnim transakcijama raspodjele, nije moguće utvrditi da li je riječ samo o terminološkoj nepreciznosti, ili o poslovanju van okvira dozvole Instituta.
2. Ukupna potraživanja Udruženja u izvještajnom periodu iskazana su u iznosu od **3.164.209,85 KM**, a ostvareni prihod je **794.686,00 KM**. Razlika između potraživanja i prihoda iznosi **2.369.523,85 KM**. Iz priložene dokumentacije nije vidljivo zbog čega potraživanja nisu realizirana u istom periodu.

Ukupni troškovi poslovanja Udruženja su **586.861,00 KM (74%** od ostvarenih prihoda), a nosiocima prava raspodijeljeno je svega **96.100,00 KM (12%)**. Razlika sredstava u iznosu od **111.725,00 KM (14%** u odnosu na ukupno ostvareni prihod) nije potkrijepljena relevantnom dokumentacijom.

Imajući u vidu da je smisao kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava ubiranje sredstava za račun nosilaca prava i da, prema međunarodnoj praksi, troškovi organizacije ne bi smjeli prelaziti 20-30% ostvarenog prihoda, a ostatak treba raspodijeliti nosiocima prava, Udruženje „Uzus“ svojim poslovanjem krši taj princip, iskazujući veliku nesrazmjernost između troškova poslovanja i raspodjele nosiocima prava. Prema izvještaju o radu za 2006. godinu, raspodjela prihoda nosiocima prava vršena je linearno, u paušalnom iznosu jednako za sve izvođače, a ne na bazi stvarnog korištenja predmeta zaštite. Institutu nisu dostavljeni podaci o načinu raspodjele sredstava nosiocima prava u ostalim godinama.

3. Prema Statutu Udruženja „Uzus“, Skupština Udruženja je obavezna da se sastaje najmanje dva puta godišnje i ima ovlaštenja da donosi finansijski plan, finansijski izvještaj i završni račun Udruženja. Iz priložene dokumentacije nije vidljivo da se Skupština redovno sastajala, niti da je redovno donosila odluke iz svoje nadležnosti. Sve odluke koje se odnose na finansijsko poslovanje Udruženja za izvještajni period su donesene 12.2.2011. godine, nakon poziva Instituta za dostavljanje izvještaja.
4. Prilikom donošenja opće ocjene o poslovanju Udruženja „Uzus“ treba imati u vidu da se izvještajni period odnosi na vrijeme važenja Zakona o autorskom i srodnim pravima iz 2002. godine (stari zakon), kojim je materija kolektivnog ostvarivanja autorskog i srodnih prava bila regulirana samo u rudimentarnom vidu. Budući da se od 2010. godine primjenjuje Zakon o kolektivnom ostvarivanju autorskog i srodnih prava, koji naglašeno precizno regulira ovu materiju u skladu sa standardima u uporednom pravu, neophodno je konstatirati da dosadašnji način poslovanja Udruženja „Uzus“ nije moguće nastaviti, jer ne zadovoljava standarde u pogledu transparentnosti i demokratičnosti rada organizacije, načina raspodjele prihoda i efikasnosti ostvarivanja zakonski reguliranog cilja.

[Kraj dokumenta]